

Guantanamo a/d Rijn

Hard bestaan in Nederlands grootste illegalenbajes

DOOR ERNA STRAATSMAN

De gevangenen spreken over 'Guantanamo Bay'. Naar de Amerikaanse gevangenis die symbool staat voor rechteloosheid en uitzichtloosheid. In het grootste Nederlandse detentiecentrum voor vreemdelingenbewaring, in Alphen aan den Rijn, heerst een hard regime en is niets zeker.

De 43-jarige Abu zat drie maanden in de Alphenense gevangenis en leeft sinds eind januari op straat. Dat is niet makkelijk, maar beter dan een verblijf in het detentiecentrum, vindt hij. „Het is er zwaar. Ik heb het overleefd”, zegt de man die sinds 2001 in Nederland verblijft. Hij komt uit Burkina Faso en leeft al jaren als illegaal. Kans op een verblijfsvergunning heeft hij niet en terugkeren naar Afrika zit er ook niet in. Hij heeft geen paspoort en de autoriteiten verstrekken hem geen laissez-passer. Abu is een van de vele illegalen die 'technisch niet-uitzetbaar' zijn. Met enige regelmaat verblijven veel illegalen langdurige perioden achter de tralies. „Als je wordt opgepakt door de politie, word je voor onbepaalde tijd vastgezet.” Merkwaardig, vindt Abu, die langdurige opsluiting meer iets vindt voor 'criminelen'. Zijn laatste gevangenisperiode duurde ruim zeven maanden, waarvan hij de eerste vier doorbracht in Zeist. Daarna werd hij overgebracht naar het nieuwe centrum in Alphen. Met 1.300 plekken voor mannelijke gedetineerden is dat de grootste illegale gevangenis in Nederland. Het gebouw telt 900 plaatsen voor 'reguliere vreemdelingenbewaring' en 400 plaatsen voor illegalen die veroordeeld zijn voor een strafbaar feit.

Terugkeer

„Veiligheid en terugkeer zijn bij jullie in goede handen”, zei staatssecretaris Nebahat Albayrak (Justitie) eind november, bij de opening van de nieuwbouw. Door gebruik te maken van één centrale locatie is het volgens Justitie eenvoudiger om 'tijdens detentie te werken aan de terugkeer naar het land van herkomst'. Het nieuwe complex telt vijf gebouwen, vier luchtplaatsen, vier sportvelden, een bibliotheek en een eigen rechtszaal waar zittingen van de vreemdelingenkamer plaatsvinden. Het detentiecentrum biedt werk aan 650 perso-

Demonstratie tegen de 'mensonwaardige' behandeling in de Alphenense 'illegalenbajes'.

Foto Hedske Vochteloo

nen, onder wie 450 bewakers. Vergeleken met andere centra heeft de Alphenense gevangenis voordelen, zegt Abu. „De Rotterdamse bajesboot is de hel. Héél vuil en vier man per cel. In Alphen is het gebouw nieuw en schoon, zit je met twee personen op een cel en heb je een winkellijst. Je krijgt 7,50 euro per week en kunt daarvan boodschappen bestellen.” Daarentegen is het gebouw geen veilige omgeving, zegt hij. „De bewakers hebben geen respect voor de gevangenen. Je wordt bij het minste of geringste in een isoleercel gestopt. Soms komen er gemaskeerde mannen in het blauw een cel binnen en wordt een gevangene geslagen. Ik heb meegemaakt dat een Surinamer daardoor met een gebroken kaak in de isoleercel belandde.” Ook in de tweepersoonscellen lopen de emoties vaak hoog op, met alle risico's van dien. Om vijf uur gaat iedereen de cel in en dan blijkt het moeilijk om hulp te krijgen. „De deur gaat dan niet meer open, tot de volgende ochtend. Als er echt iets ernstigs aan de hand is duurt het lang voordat er iemand komt.” De Amsterdamse huisarts/gevangenisarts Jankees de Ridder vindt de medische zorg te beperkt. „Alle artsen die in detentiecentra werken krijgen de instructie om de medische zorg te beperken tot het hoogst nodige. Er wordt bij ge-

zegd dat de gedetineerden toch maar een paar weken vastzitten en dan worden uitgezet. In de praktijk is dat helemaal niet zo en zitten ze er vaak een jaar.”

Tikje erger

De Ridder werkte in diverse detentiecentra voor illegalen, maar vond de zorg in Alphen het meest te wensen overlaten. „Het lijkt wel alsof ze in Alphen veel strenger omgaan met de richtlijn om alleen het hoogst nodige te doen.” Als huisarts kwam hij in conflict met een verpleegkundige die de leiding heeft over de medische zorg. „De leiding vond dat ik te veel deed. Ik werd regelmatig teruggefloten. Als arts was ik niet vrij om te handelen. Verder heb je er ook veel mensen met ernstige psychiatrische aandoeningen, die eigenlijk niet in een gevangenis thuishoren. Ik heb ook in Zeist gewerkt, maar in Alphen is het allemaal een tikje erger.” Staatssecretaris Albayrak heeft inmiddels een algemeen onderzoek naar de medische zorg in detentiecentra aangekondigd. De 29-jarige Faycal uit Libanon zat het afgelopen jaar zeven maanden vast, waarvan zes in Zeist en één maand in Alphen. „We noemen het Guantanamo”, zegt hij over het Alphenense detentiecentrum. „Je gaat naar een ander land voor je veiligheid en daar word je dan opgesloten. De bewakers in Alphen

kennen maar twee zinnigjes: 'Mag niet' en 'Kan niet'. Je wordt om niets in een isoleercel gezet. Het lijkt wel alsof al die bewakers problemen thuis hebben, want ze zijn heel agressief.”

„Ik ben door medewerkers met een wapenstok geslagen, waarna ik mijn pols niet meer kon bewegen. Ik wilde een arts raadplegen, maar dat mocht niet. In plaats daarvan gaven ze me slaappillen.” Een man met hartklachten die vergeefs om hulp vroeg en in de isoleercel belandde, maakte hem ongerust. „Al ga je dood, het kan niemand iets schelen.”

Op straat

Na maandenlange detentie worden de meeste gevangenen weer op straat gezet. „Iedereen zit langer dan zes maanden”, zegt Faycal. „Het is niet waar dat mensen uitgezet worden. Dat lukt vrijwel nooit. Ze zetten je gewoon op straat en dan moet je binnen 48 uur het land verlaten. Maar dat doet niemand.” Hongerstaker Mohamed Boumedine heeft deze week zijn actie beëindigd. Hij kon het niet meer volhouden, laat zijn steungroep 'vrijheid van beweging' weten. Boumedine zit al geruime tijd vast, omdat hij illegaal in Nederland verblijft. Het regime is voor hem te zwaar. Mohamed heeft daarom besloten weer te gaan eten. Namen van de gedetineerden zijn veranderd.

NIEUWSLIJN

CAO

NPB accepteert bod Ter Horst

De bondsraad van politiebond NPB is vrijdagmiddag toch akkoord gegaan met het cao-voorstel van minister Guusje ter Horst van Binnenlandse Zaken. Dat betekent volgens de vakorganisatie dat het afsluiten van een nieuwe cao voor de politie mogelijk is geworden, aangezien de bond VMHP al eerder liet weten het aanbod te accepteren.

INDIA

Vliegtuig botst met hond

In het Indiase Bangalore is donderdag een startend vliegtuig in botsing gekomen met een zwerfhond op de landingsbaan. De autoriteiten zijn daarop vrijdag begonnen met een grote schoonmaakactie om zwerfhonden van het terrein van de luchthaven te verwijderen. Bij de botsing met de hond raakte het landingsgestel van het vliegtuig beschadigd en zakte onder het gewicht van het toestel in elkaar. Drie inzittenden raakten licht gewond bij het incident.

NEDERLAND

Duffy geeft eerste concert

De Engelse zangeres Duffy geeft op woensdag 2 juli haar eerste officiële Nederlandse concert in Paradiso. Duffy staat momenteel hoog in de hitlijsten met de single Mercy. Ze brengt in de zomer met haar voltallige band de nummers van haar cd Rockferry live ten gehore. Het debuutalbum van de 23-jarige Duffy staat in de Nederlandse Album Top 100 momenteel op nummer 2.

OP WINKELS

Maatregelen tegen overvallen

Staatssecretaris Frank Heemskerck van Economische Zaken komt in mei met een pakket maatregelen om een halt toe te roepen aan het stijgende aantal overvallen op kleine ondernemers. Hij heeft daarvoor overleg gevoerd met vertegenwoordigers van ondernemers, politie en gemeenten. Gedacht wordt aan het doorlichten van bedrijven op beveiliging en korting op de verzekering van bedrijven die aan de hand daarvan maatregelen treffen. Ook zouden bedrijven makkelijker geld moeten kunnen inleveren bij banken.

LERARENVERKIEZING

De acht leukste leraren van Alphen

Maar wie wordt nu tot allerleukste verkozen?

MARIEKE DE KOK
MARIEKE@ALPHEN.CC

Nog acht leerkrachten dingen mee in de strijd om de titel 'Leukste leraar van Alphen (m/v)'.

Het gaat om Wian van Breda (wiskunde, Scala Diamantstraat), Marianka Lokers (wiskunde, Ashram College), Marieke Aalders (toneel, Scala Nieuwe Sloot) en Victor Borm (Engels, Scala Sacharovlaan). Eerder al werden Karin van Keulen (gymnastiek, Groene Hart Topma-

vo), Martin Sannema (Engels en Nederlands, Groene Hart leerpark), Saskia ten Have (Muziek, Groene Hart Lyceum) en Sabine van der Horst (Groene Hart Praktijkschool) doorgelaten tot de finale. Acht andere docenten vielen in de vorige ronde af doordat scholieren hen wegstemden. Op elke schoollocatie is een stemdag gehouden. Leerlingen konden stemmen op twee leerkrachten van hun school. De docent met de minste stemmen, viel af. De acht finalisten zullen aanstaande donderdag 3 april lijnrecht tegenover elkaar

staan op de verkiezingsavond. Die wordt gehouden in Alle Hens en begint om 20.00 uur.

Verkiezingsavond

Voor verschillende schoolvakken kunnen cijfers behaald worden. De leraren zijn hierbij voor een groot deel afhankelijk van het aanmoedigend team dat meekomt. Leerlingen, collega's, familie en vrienden zijn welkom om de leraar en zijn school aan te moedigen. Spandoecken, juichtteams en yels zijn onontbeerlijk. Maar natuurlijk wordt ook de ken-

nis van geschiedenis, Nederlandse taal en hoofdrekenen getest. Voor dat laatste onderdeel zal het Alphenense Rekenwonder Willem Bouman de leraren hun hersenen laten kraken. Verder moeten de leraren laten zien hoe snel ze zijn, hoe het gesteld is met de kennis van muziek en de Engelse taal. Voor elk vak krijgen de leraren een cijfer. Na de verkiezingsavond start een internetverkiezing op www.alphen.cc. Iedereen mag stemmen. De leraar met de meeste stemmen wint een hotelarrangement.